

ØKONOMISK KRISE 13. marts 2021

36.000 flere er arbejdsløse end før coronakrisens udbrud

Den 11. marts 2021 var det et år siden, at det danske samfund blev ramt af omfattende nedlukninger, efter coronapandemien havde ramt Danmark. Selvom dansk økonomi er ved at komme på benene igen, er status her et år efter krisens udbrud, at arbejdsløsheden fortsat er 36.000 personer højere end før krisen. Desværre er flere ledige også blevet langtidsledige. Genopretningen er i gang, men så længe smitten ikke er bedre under kontrol, vil økonomien være underdrejet.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

ANALYSE

Udarbejdet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

Frederik Olsen
Analytiker

Freja Englund
Stud.polit.

Hovedkonklusioner

- Der er knapt 168.000 tilmeldte ledige. Det er omkring 36.000 flere sammenlignet med før krisen. Flere er også blevet langtidsledige.
- Nedturen for dansk økonomi har været voldsom, men den blev ikke så voldsom, som mange frygtede. Tabet af arbejdspladser blev begrænset, og efter den første genåbning kom hjulene overraskende hurtigt i omdrejninger igen.
- Krisen opleves dog vidt forskelligt i samfundet, og brancher som hoteller, rejsebureauer og luftfart lider fortsat hårdt under krisen, ligesom krisen har været hård ved ufaglærte.
- Genopretningen har tabt fart efter smittetallene igen begyndte at stige, og man på ny så sig nødsaget til at lukke samfundet ned. Nedlukningen i december har dog ikke gjort så ondt på dansk økonomi, som nedlukningen for et år siden.

Det er nu et år siden, at COVID-19 udviklede sig til en pandemi og førte til omfattende nedlukninger i Danmark og verden over.

Kort efter nedlukningen skød ledigheden i vejret med raket fart. På ganske kort tid voksede ledigheden med mere end 50.000 personer – fra et niveau omkring 130.000 tilmeldte ledige til omkring 180.000 tilmeldte ledige. Tabet af arbejdspladser var langt voldsommere end under finanskrisen.

Efter den første genåbning kom der dog overraskende hurtigt gang i hjulene igen. Normalt går der et par kvartaler fra væksten vender tilbage i økonomien, til at flere kommer i arbejde, men i det øjeblik, vi åbnede op, kom der også flere i arbejde.

Derfor begyndte ledigheden også at falde i løbet af sommeren. Smitten blussede dog op igen og omkring jul så regeringen sig atter nødsaget til en omfattende nedlukning. Arbejdsløsheden begyndte derfor at vokse igen. Den 11. marts 2021 – et år efter nedlukningen – var der således knapt 168.000 tilmeldte ledige. Det er omkring 36.000 flere sammenlignet med før krisen. Det fremgår af figuren herunder, som viser antallet af tilmeldte ledige på Jobnet.

Udviklingen i antallet af tilmeldte ledige på Jobnet

Anm.: Data er ikke sæsonkorrigeret. Sidste observation er d. 11. marts 2021.

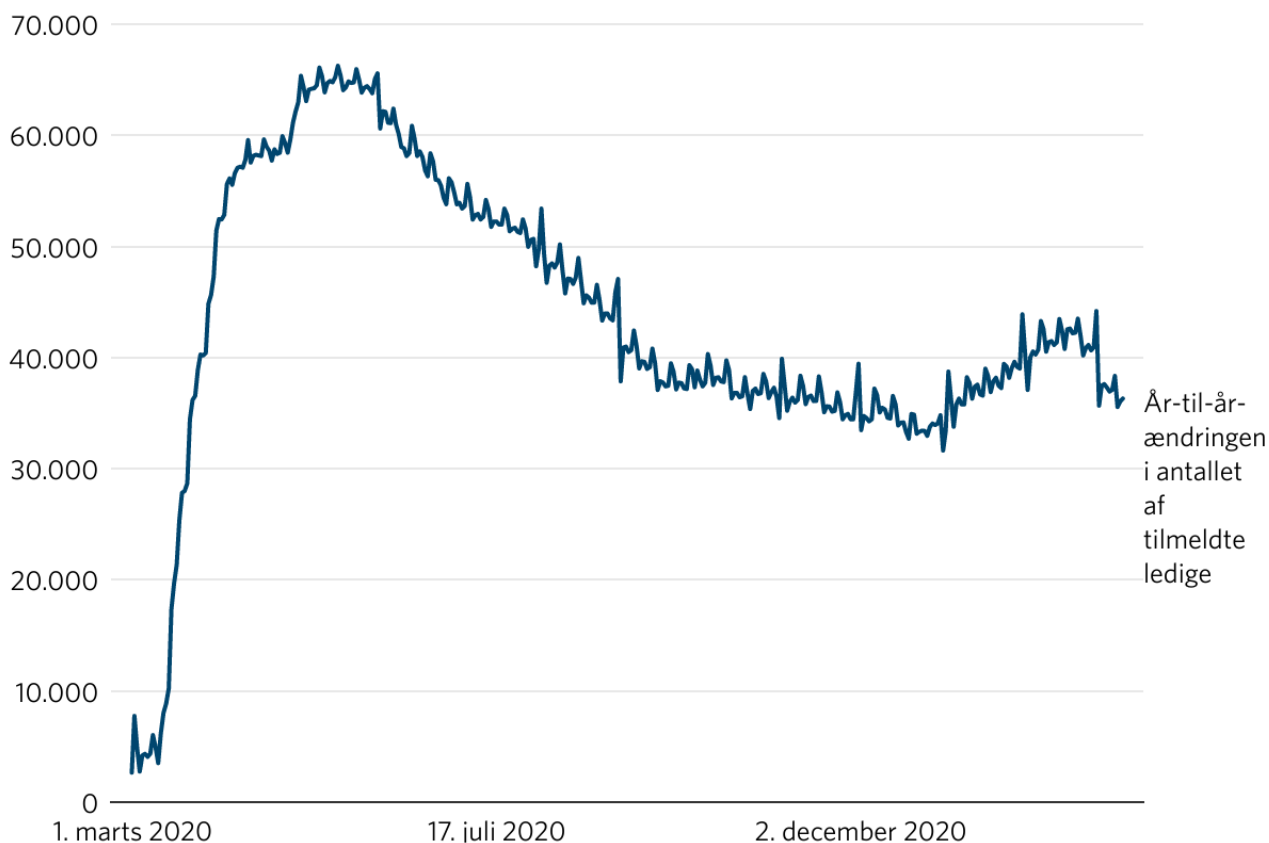
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriet.

En del af stigningen i ledigheden efter jul, har dog været sæsonbetonet. For eksempel har byggeriet mindre at lave, når det er koldt.

For at korrigere for disse sæsonudsving er det derfor en god idé at se på udviklingen fra år til år. Det har vi gjort i figuren nedenfor. Som det fremgår, havde vi omkring jul en merledighed i forhold til forrige år, som svingede omkring 33.000 personer. Efter nedlukningen begyndte merledigheden at vokse og nåede op på omkring 43.000 i løbet af februar. Altså en stigning i merledigheden på ca. 10.000 personer. Herefter er merledigheden dog faldet igen og ligger aktuelt og svinger omkring 36.000 personer. Konklusionen er, at merledigheden voksede efter nedlukningen i december, men meget mindre end i foråret 2020 under den første nedlukning, hvor merledigheden hurtigt voksede med 55-60.000 personer.

Merledigheden i forhold til sidste år på samme tidspunkt

Figuren viser år-til-år-ændringen i antallet af tilmeldte ledige på Jobnet.

Anm.: Sidste observation er for den 11. marts 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriet.

Det er heller ikke væltet ind med nye ansøgninger om arbejdsløshedsunderstøttelse, som det gjorde under forårets nedlukning. Under forårets nedlukning var antallet af nytilmeldte ledige på Jobnet på de værste dage tre til fire gange så høj, som normalt. Det har på ingen måde været tilfældet efter nedlukningen i december.

En merledighed på ca. 36.000 personer er dog et højt tal, og risikoen er, at flere med tiden bliver langtidsledige og falder ud over kanten på arbejdsmarkedet. Samlet er langtidsledigheden under coronakrisen vokset med 13.600 fuldtidspersoner, så der i januar 2020 var knapt 36.300 langtidsledige. Det fremgår af figuren herunder.

Udviklingen i langtidsledigheden

Figuren viser udviklingen i langtidsledigheden. Det vil sige, at man har været ledig i mindst 80 procent af tiden indenfor de sidste 12 måneder.

Anm.: Data er korrigeret for sæsonudsving. Seneste måned er januar måned.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

Dermed er andelen af ledige, som er langtidsledige nået op på 28 procent. Det er den højeste andel i knap syv år. Før krisen var omkring 20 procent af de ledige langtidsledige.

Genopretningen efter den første genåbning var overraskende hurtig

Nedturen i første halvår 2020 var voldsom, men den efterfølgende genopretning i andet halvår 2020, var også overraskende kraftig.

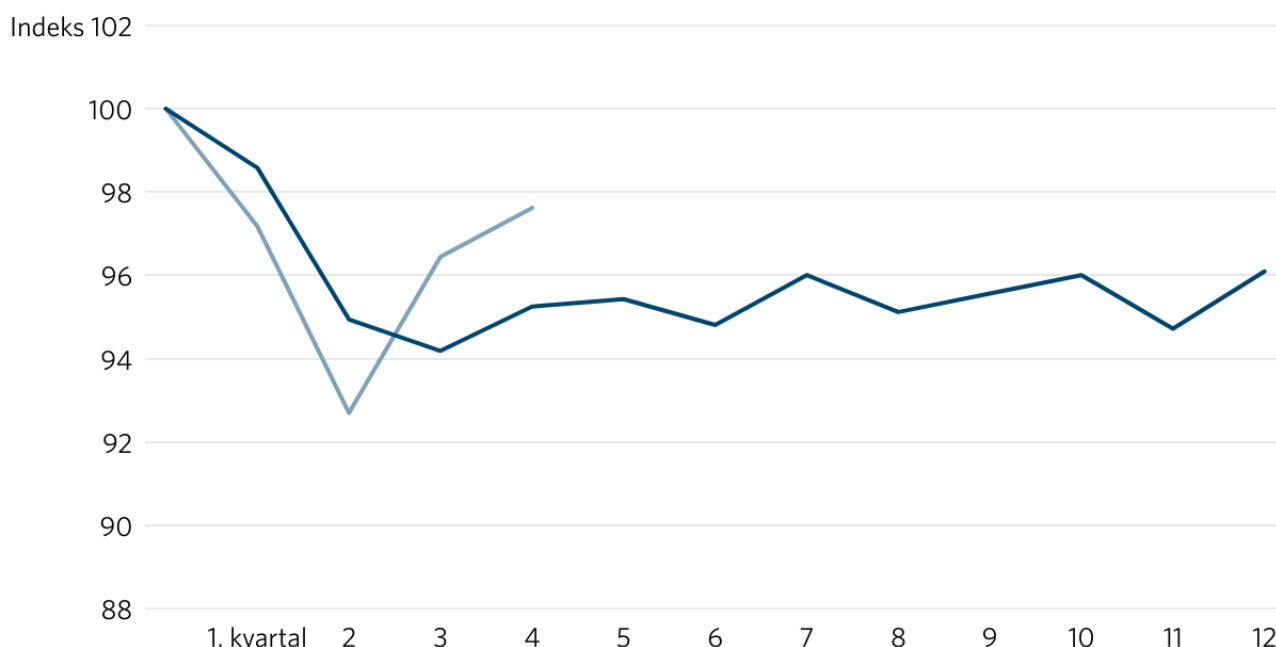
Blandt andet så vi et kraftigt *rebound* i det private forbrug. Det fremgår af figuren nedenfor.

Fra 4. kvartal 2019 til 2. kvartal 2020 faldt det private forbrug med 7,3 procent. Nedgangen var mere voldsom end under finanskrisen, men så snart vi åbnede op så vi en kraftig stigning i det private forbrug på 4 procent i 3. kvartal. Det private forbrug har dog ikke rettet sig helt endnu – blandt andet bremsede det private forbrug op i 4. kvartal 2020, men det private forbrug har rettet sig betydeligt hurtigere, end efter finanskrisen, hvor det private forbrug efter det ramte bunden i en lang periode lå stort set uændret.

Udviklingen i det private forbrug under coronakrisen og finanskrisen

Figuren viser udviklingen i det private forbrug under coronakrisen og under finanskrisen. Der ses på kvartaler.

— Finanskrisen — Coronakrisen

Anm.: For coronakrisen er forbruget sat til 100 i 4. kvartal 2019 og for finanskrisen er forbruget sat til 100 i 2. kvartal 2008. Data er sæsonkorrigeret.

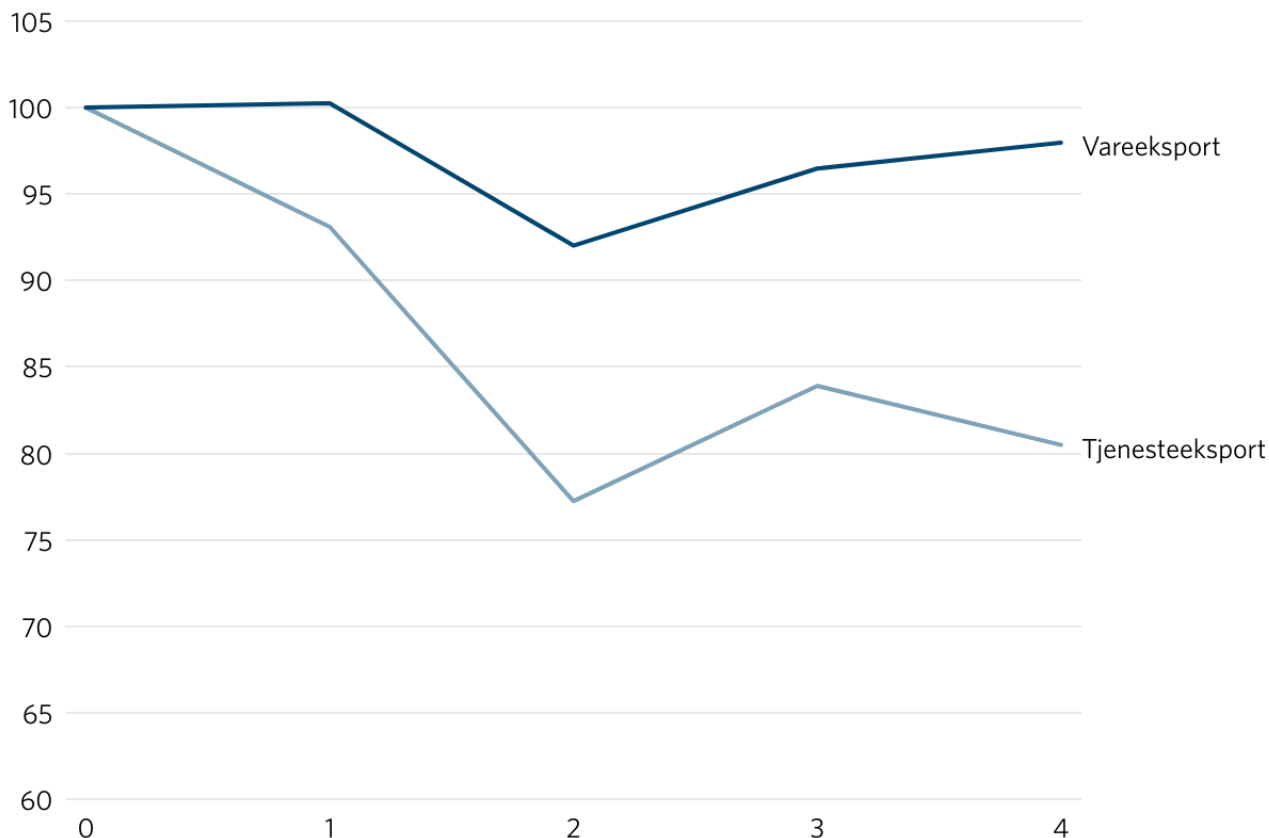
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

COVID-19 har også ramt eksporten hårdt. Det fremgår af Figur 5, som viser udviklingen i hhv. eksporten af varer og eksporten af tjenester.

Som det fremgår, har coronakrisen været hårdest ved eksporten af tjenester, som blandt andet omfatter turismen og søtransport. Tjenesteeksporten har ikke rettet sig endnu og var ved udgangen af 2020 19,5 procent lavere end før krisen. Vareeksporten har derimod rettet sig en del, og er kun ca. 2 procent lavere end før krisen.

Udviklingen i eksporten under coronakrisen

Figuren viser udviklingen i vare- og tjenesteeksporten under coronakrisen. Der ses på kvartaler.

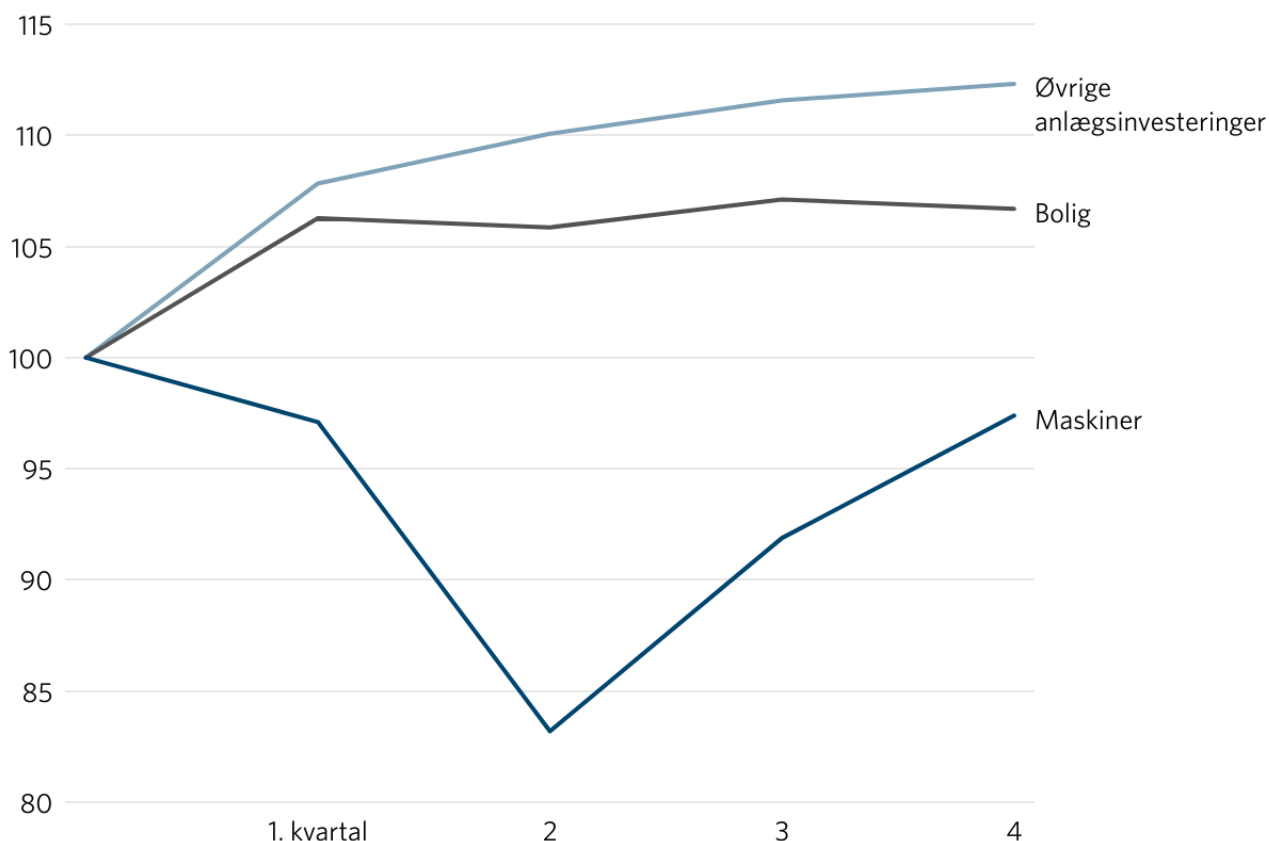
Anm.: Eksporten er sat til 100 i 4. kvartal 2019. Data er sæsonkorrigeret.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Investeringerne har klaret sig relativt godt under krisen. For eksempel har der ikke været noget fald i boliginvesteringerne eller i de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer. Virksomhedernes investeringer i maskiner er også kommet relativt godt igen efter de faldt i første halvår. Det fremgår af figuren nedenfor.

Udviklingen i investeringer

Figuren viser udviklingen i investeringer på kvartaler under coronakrisen.

Anm.: Investeringerne er sat til 100 i 4. kvartal 2019. Data er sæsonkorrigeret.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Krisen opleves vidt forskelligt

For 2020 som helhed faldt BNP, men ikke nær så voldsomt, som mange frygtede. Årsvæksten i BNP i 2020 endte på -3,3 procent, og det er billigt sluppet i forhold til mange af de prognoser, der blev lavet da krisen brød ud. Blandt andet advarede Nationalbanken om, at BNP i 2020 kunne falde med alt fra 3 til 10 procent.

Dansk økonomi har dog været igennem nogle voldsomme rystelser, og for mange virksomheder og lønmodtagere er krisen meget alvorlig. Coronakrisen har været en ekstrem krise, som har ramt brancherne og lønmodtagerne meget forskelligt.

Hvis man ser på omsætningen i de enkelte brancher, kan man se, at rejsebureauer, luftfart og hoteller virkelig lider under krisen. Her er omsætningen i 2020 faldet med hhv. 63,1 procent, 60,7 procent og 44,3 procent.

Modsat er der gyldne dage for internethandel og postordre, udlejning og leasing, hvor salget er vokset med over 30 procent. Det fremgår af tabellen herunder, som viser den procentvise ændring i virksomhedernes salg fra 2019 til 2020 for udvalgte brancher.

Top-10 og bund-10 over virksomhedernes salg i 2020

Tabellen viser den procentvise ændring i virksomhedernes salg fra 2019 til 2020 for udvalgte brancher.

Side 1 af 2

Top 10 og bund 10	
47008 Internethandel, postordre mv.	35,9%
77000 Udlejning og leasing af materiel	31,7%
66000 Finansiell service	24,1%
47004 Detailh. med forbrugerelektronik	15,3%
63000 Informationstjenester	13,0%
58002 Udgivelse af computerspil og anden software	11,0%
75000 Dyrlæger	10,9%
68001 Ejendomsmæglere mv.	10,6%
47005 Detailh. med tekstiler og husholdningsudstyr mv.	10,3%
81000 Ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere	8,3%

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Når man ser på arbejdsløshedstallene, kan man også observere store forskelle. Det er de ufaglærte, som er blevet hårdest ramt af krisen.

De uddannelsesfordelte ledighedstal går i skrivende stund kun frem til og med d. 7. marts, hvor stigningen siden krisens udbrud er på ca. 37.000 personer i stedet for 36.000, som angivet tidligere i analysen.

Næsten halvdelen af de 37.000 flere ledige siden krisens udbrud har således ikke gennemført nogen erhvervskompetencegivende uddannelse. Det fremgår af tabellen herunder, som viser ændringen i antallet af arbejdsløse fordelt på uddannelse.

Ufaglærte beskæftigede udgjorde i 2019 ca. 30 procent af beskæftigelsen, så ufaglærte er under denne krise blevet meget hårdt ramt i forhold til deres andel af beskæftigelsen inden krisen.

Arbejdsløse fordelt på uddannelse

Tabellen viser ændringen i antal tilmeldte arbejdsløse på Jobnet fordelt på højest gennemførte uddannelse.

	Antal 8. marts 2020	Fordeling 8. marts 2020	Antal 7. marts 2021	Fordeling 7. marts 2021	Ændring i antal	Ær pro be
Ufaglærte	42.682	32,4%	61.362	36,3%	18.680	2,1
Faglærte	38.993	29,6%	49.845	29,5%	10.851	1,2
KVU	8.168	6,2%	10.449	6,2%	2.281	1,4
MVU	18.443	14,0%	20.033	11,9%	1.590	0,3
BA	4.874	3,7%	9.063	5,4%	4.189	6,1
LVU	18.575	14,1%	18.133	10,7%	-442	-0,
I alt	131.735	100,0%	168.884	100,0%	37.149	1,3

Anm.: De uddannelsesfordelte ledighedstal går kun frem til d. 7. marts 2021, hvorfor stigningen i ledigheden siden krisens udbrud i tabellen er på 37.000 per-soner i stedet for 36.000 personer, som angivet tidligere i analysen. Beskæftigelse er opgjort pr. november 2019.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Jobindsats.

Gode muligheder for hurtig genopretning, men....

Erfaringerne fra genåbningen sidste år tyder på, at økonomien hurtigt kan rejse sig igen, når først vi kan åbne samfundet op. Det kan lade sig gøre, fordi krisen netop ikke udspringer af, at forbrugerne har levet over evne, en boble på boligmarkedet, eller at virksomhederne har gearet deres investeringer for voldsomt. Den udspringer af en pandemi. Det er en sundhedskrise.

Her et år efter krisens udbrud står vi ovenikøbet med flere vacciner i hånden, men hvis vi ikke får rullet vaccinerne hurtigt nok ud og sundhedskrisen trækker ud, kan krisen udvikle sig til en egentlig økonomisk krise. Hvis vi ikke får styr på pandemien, kan det øge usikkerheden og utrygheden hos forbrugerne og virksomhederne, så de holder igen med forbrug og investeringer.

Forbrugerne kan for eksempel være mere tilbageholdne med forbrug, både fordi de ønsker at lægge penge til side i tilfælde af, at de mister deres arbejde, og fordi de vælger at skære ned på aktiviteter, hvor smitterisikoen kan være stor. I så fald bliver genopretningen træg.

Men der kan også være mere langsigtede følgevirkninger, hvis sundhedskrisen trækker ud. Så vil flere miste deres arbejde, og flere risikerer at ende i langtidsledighed.

Langtidsledigheden er som allerede nævnt vokset med over 13.600 personer. Med tiden risikerer de langtidsledige helt at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. Det vil få store konsekvenser både for de ledige og for samfundsøkonomien, hvis flere mister tilknytningen til arbejdsmarkedet.